

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3315/2018. (X. 16.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 132. § (1) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük, dr. Helmeczy László ügyvéd (1054 Budapest, Szemere utca 19. II. em. 3.), útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban kérték a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 132. § (1) bekezdése, továbbá a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel véleményük szerint azok sértik az Alaptörvény R) cikkét, T) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikkét, XXIV. cikkét, XXVIII. cikkét, 25. cikkét valamint a 28. cikkét.
- [3] 1.1. Az indítványozók 2016. október 26. napján jogi képviselőjük útján nyújtottak be keresetlevelet a bírósághoz egy ingatlan-kisajátítás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt.
- [4] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 7. napján kelt 17.K.27.544/2016/3. számú végzésével a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva – figyelemmel a régi Pp. 397/J. § b) pontjában és a 340/B. § (2) bekezdésében foglaltakra is – a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel az indítványozók a keresetlevelet jogi képviselőjük útján papír alapon, és nem a 2016. július 1. napjától hatályos rendelkezések szerint, azaz elektronikus formában nyújtották be az elsőfokú közigazgatási szervhez.
- [5] Az indítványozók a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés ellen fellebbezést nyújtottak be, amelyben egyebek mellett arra is hivatkoztak, hogy a kormányhivatal határozata a jogorvoslatra vonatkozóan azt tartalmazta, hogy a keresetlevelet papír alapon kell benyújtani az elsőfokú szervhez, és a határozat nem tartalmazott hivatkozást az elektronikus ügyintézésre vonatkozóan.
- [6] A megyei kormányhivatal mint I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében többek között arra hivatkozott, hogy a keresettel megtámadott határozat jogorvoslati tájékoztató része egyediesített módon a közigazgatási eljárásban részt vevő természetes személyek jogaihoz, illetve kötelezettségeihez igazodott, ennek megfelelően került megfogalmazásra. Kifejtette a kormányhivatal azt az álláspontját, hogy a közigazgatási perben eljáró ügyvédtől elvárható lett volna a régi Pp. naprakész ismerete, továbbá hangsúlyozta azt is, hogy a kisajátítási eljárás megindulásáról az ügyfelek értesítése a jogszabály szerint megtörtént, az eljárás megindításának napja 2016. augusztus 20. napja volt.
- [7] 1.2. A Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4. számú, 2017. február 28. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A végzés indokolásában foglalt megállapítás szerint a közigazgatási eljárás során az indítványozók személyesen jártak el, a tájékoztatást ennek megfelelően adta meg az I. rendű alperesi határozat, amelynek – törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem feltétlenül kellett kiterjednie arra, hogy a perben jogi képviselővel eljáró fél elektronikus köteles benyújtani a keresetlevelet a közigazgatási szervnél.
- [8] A Törvényszék végzésében a régi Pp. 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a 397/J. § b) pontjára és (2) bekezdésére, valamint a 394/I. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással azt állapította meg, hogy a papír alapon előterjesztett keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett utasítani, melynek okán nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, így az elsőfokú végzést annak helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

- [9] 1.3. Az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a Kúria a Kfv.III.37.493/2017/2. számú, 2017. július 4-én kelt végzésével a régi Pp. 273. § (2) bekezdésének a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [10] A Kúria határozatában rögzítette, hogy felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet, az ügy érdemében hozott jogerős végzés, továbbá a keresetlevelet a régi Pp. 130. § (1) bekezdésének a)–h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert a régi Pp. 157. § a) és g) pontja, valamint a 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen terjeszthető elő. Tekintettel arra, hogy az indítványozók által előterjesztett kérelem tárgya a pert a régi Pp. 340/B. § (2) bekezdése és a 394./I. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító jogerős végzés, így a régi Pp. 270. § (2)–(3) bekezdései szerint a felülvizsgálat e kérdésben kizárt – állapította meg a Kúria.
- [11] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján egyrészt a régi Pp. 132. § (1) bekezdése tekintetében mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását indítványozták, másrészt kérték a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 2.Kpkf.20.318/2017/4 számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [12] 2.1. Az indítványozók álláspontja szerint a régi Pp. 132. § (1) bekezdése (a keresetlevél hatályának fenntartása) kapcsán mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn, mert a jogalkotó nem rendelte el, hogy azt a régi Pp. 394/I. § szerinti elutasítások (elektronikus kapcsolattartás szabályainak megsértése) esetén is alkalmazni kell. Érvelésükben kiemelték, hogy a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének jogértelmezése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megengedi a keresetlevél hatályának fenntartását az elektronikus kapcsolattartás elmulasztása miatti elutasítás esetén.
- [13] Az indítványozók értékelése szerint a Kúria végzése sérti az emberi méltósághoz való jogot, a törvény előtti egyenlőséget, a tulajdonhoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz, a bírósághoz forduláshoz, és a jogorvoslathoz való jogot is. Kifogásolhatónak tartják, hogy a Kúria 2017. július 4-én kelt végzésében nem vette figyelembe a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének 2017. június 7-én kelt állásfoglalását a keresetlevél hatályának fenntartásával összefüggésben.
- [14] Az indítványozók a Kúria végzését többek között amiatt is támadták, mert a régi Pp. 394/I. §-a alapján hozott másodfokú végzést a józan ész és az Alaptörvény 28. cikke alapján az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek kell tekinteni, ezért az ettől eltérő kúriai minősítés alaptörvény-ellenes.
- [15] A törvény előtti egyenlőség sérelmét látják abban, hogy az indítványozóknak tudomása van olyan esetekről is, amikor a támadott határozatokkal azonos időszakban, az ugyancsak papír alapon benyújtott keresetlevél alapján a bíróság tárgyalást tartott.
- [16] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban – a támadott jogszabály és végzések vonatkozásában – az Alaptörvény R) cikkének, T) cikkének, I. cikkének, II. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikkének, XXIV. cikkének, XXVIII. cikkének, 25. cikkének és 28. cikkének a sérelmét állították.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság főttkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, melyben részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltételeit. Tartalmazta a felhívás egyebek mellett azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, rögzítette, hogy csak az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogára hivatkozással terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, továbbá tájékoztatást tartalmazott arra vonatkozóan is, hogy jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága.
- [18] Az indítványozók alkotmányjogi panasz-kiegészítésükben egyebek mellett arra hivatkoztak, hogy mivel a kormányhivatal az átvett iratokat digitalizálta, ezért a keresetlevél elektronikus úton, a törvényes határidőn belül érkezett meg a bírósághoz. Kifejtették továbbá azt is, hogy a szakértői vélemény keltezése miatt jogi képviselőjükkal együtt alappal gondolhatták azt, hogy a kisajátítási eljárás 2016. július hó 1. napját megelőzően indult, és így papír alapú benyújtásnak volt helye. Az indítványozók a panasz-kiegészítésben hivatkoztak arra is, hogy egy más ügyben a jogi képviselőjük által képviselt gazdasági társaság esetében a jogorvoslati kioktatás tartalmazta azt a figyelemfelhívást, hogy a jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet.

- [19] Végül az indítványozók megismételték a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítása iránti kérelmüket.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [22] Az indítványozók jogi képviselője a Kúria Kfv.III.37.493/2017/2 számú végzését 2017. augusztus 27-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2017. október 20-án – az 54. napon, határidőben – papír alapon nyújtotta be a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.544/2016/30. számú végzésével arról tájékoztatta az indítványozókat, hogy az alkotmányjogi panasz a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdése alapján hatálytalan, és úgy kell tekinteni, hogy azt nem nyújtották be, mivel a jogi képviselő azt nem elektronikusan nyújtotta be a bírósághoz.
- [23] Az indítványozók 2017. október 31-én – a 65. napon, elkésztetten – az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton ismételtelen előterjesztették, mellyel egyidejűleg igazolási kérelmet is benyújtottak.
- [24] Az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a 2018. január 22-én hozott végzésével az indítványozók igazolási kérelmének helyt adott.
- [25] Az indítványozók a bírósági eljárásban félként vettek részt, így érintettségük a támadott határozattal összefüggésben megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségüket kimerítették.
- [26] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [27] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. Ugyanakkor az indítványozók alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része – R) cikk (2) bekezdés, T) cikk, I. cikk (3) bekezdése, 25. cikk (1)–(3) bekezdés és a 28. cikk – nem minősül az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az indítvány csak az Alaptörvény XXIV. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást, azonban a hatósági eljárásra vonatkozó, az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme nem hozható összefüggésbe a támadott kúriai végzés állított alaptörvény-ellenességével.
- [29] Az Alkotmánybíróság fentiek szerint megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében felel meg a kérelem határozottságára vonatkozó törvényi feltételeknek.
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság így e körben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [31] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozóknak nincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre.

- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján továbbá, olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott. A törvényi határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés meghozatala során a Kúria az indítványozók által támadott szabályt nem alkalmazta, hanem a fentebb ismertetett rendelkezések alapján hivatalból elutasította a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúriának a régi Pp. 132. §-a (1) bekezdését és a 394/l. §-a (1) bekezdése a) pontját már nyilvánvalóan nem kellett alkalmaznia. Az alkotmányjogi panaszból, és a Kúria határozatából egyaránt kitűnik, hogy e rendelkezéseket a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzésben alkalmazták, tekintettel arra, hogy korábban a felperes nem elektronikusan, hanem postai úton terjesztette elő a keresetlevelét.
- [33] 4.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is sérelmet szenvedett, a kúriai végzés vonatkozásában érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogra vonatkoznak.
- [35] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre tekintettel – a továbbiakban a támadott kúriai végzés vonatkozásában az alkotmányjogi panasz befogadásának az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeit csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében vizsgálta.
- [36] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [37] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [38] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [39] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának – a bírósági jogértelmezés miatt bekövetkezett – elmaradása miatt látta megalapozottnak.
- [40] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve tehát megállapítható, hogy a támadott kúriai végzés tartalma és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre között nincs tartalmi kapcsolat, ezért nem állapítható meg az Abtv. 29. §-ban foglalt „vagylagos” törvényi feltételek egyike sem.
- [42] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [43] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott végzésekben foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy az indítványozó a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.

- [44] Az a tény, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [45] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [46] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, és a 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2078/2017.

